

10. Удуд І. Р. Обґрунтування організаційно-економічних засобів управління комерційним ризиком в системі економічної безпеки суб'єктів підприємництва регіону / І. Р. Удуд // Проблемы и перспективы развития сотрудничества между странами юго-восточной Европы в рамках Черноморского экономического сотрудничества и ГУАМ : сб. научн. тр. – 2011. – Т. 2. – С. 714 – 719.

REFERENCES

Blank, I. A. *Torgovyy menedzhment* [Commercial management]. Kyiv: Nika-Tsentr, 2004.
Borovkova, V. A. *Upravlenie riskami v torgovle* [Risk management in trade]. St. Petersburg: Piter, 2004.
Borovkova, V. A. "K voprosu sovershenstvovaniia klassifikatsii metodov upravleniia riskami torgovykh predpriatiy" [On the issue of improving the classification of risk management practices of commercial enterprises]. *Izvestiia Sankt-Peterburgskogo universiteta ekonomiki i finansov*, no. 4 (2005): 98-112.
Ivchenko, I. Yu. *Modeliuvannia ekonomichnykh ryzykiv i ryzykovykh sytuatsii* [Simulation economic risks and risk situations]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 2007.

Kuzhilna, L. K. "Pidkhody do upravlinnia komertsiiynym ryzykom na pidpriemstvakh lehkoi promyslovosti" [Approaches to managing commercial risk in enterprises of light industry]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 8 (98) (2009): 103-107.

Luk'ianova, V. V., and Holovach, T. V. *Ekonomichnyi ryzyk* [The economic risk]. Kyiv: Akademvydav, 2007.

Matveev, B. A. "Sistema upravleniia riskom" [The system of risk management]. *Vestnik YuUrGU*, no. 5 (2007): 70-75.

Moskvina, T. D., and Cherepov, V. V. *Komertsiiini zvliazky torhovelnoho pidpriemstva* [Commercial links commercial enterprises]. Kyiv: KNTEU, 2002.

Raievniva, O. V. *Upravlinnia rozvytkom pidpriemstva: metodohiia, mekhanizmy, modeli* [Enterprise Development Management: methodology, tools, models]. Kharkiv: INZHEK, 2006.

Udud, I. R. "Obgruntuvannia orhanizatsiino-ekonomichnykh zasobiv upravlinnia komertsiiynym ryzykom v systemi ekonomichnoi bezpeky sub'iektiv pidpriemnytstva rehionu" [Justification organizational and economic controls commercial risk in the system of economic security entities in the region]. *Problemy u perspektyvy razvytiia sotrudnychestva mezhdru stranamy iuho-vostochnoi Evropy v ramkakh Chernomorskoho ekonomicheskoho sotrudnychestva y HUAM*, vol. 2 (2011): 714-719.

УДК 330.113:338.24

ЕКОНОМІЧНІ ЗАКОНИ В УМОВАХ МЕРЕЖНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© 2015 ДАВИДОВА І. О.

УДК 330.113:338.24

Давидова І. О. Економічні закони в умовах мережної економічної діяльності

Мета статті – уточнення методологічних засад та специфіки мережних взаємодій на рівні формування економічних закономірностей. У статті системно розкрито вплив мережних форм економічної діяльності на функціонування економіки. Розповсюдження мережних взаємодій не тільки трансформує дію економічних законів, але й базується на економічних законах. При аналізі зміни проявів економічних законів досліджується система виробничих відносин мережної економіки, щодо якої можна казати про складення двох рівнів: перший утворюються навколо відносин, що виникають з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання технічних засобів мережних взаємодій; другий – заснований на відносинах з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання інформації як специфічного ресурсу. У процесі мережної діяльності відбувається інтеграція виробництва та споживання. Зроблено висновок про найбільш суттєві зміни з боку мережної економіки на функціональні економічні закони, але відзначено модифікації зв'язків на рівні взаємодій між продуктивними силами та виробничими відносинами, попотом і пропозицією в умовах зростання мережних продуктів та специфіки формування їх вартості.

Ключові слова: мережа, мережна економіка, економічна діяльність, економічний закон.

Бібл.: 9.

Давидова Ірина Олегівна – доктор економічних наук, професор, кафедра економічної теорії та права, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: irinadavydova@list.ru

УДК 330.113:338.24

Давидова И. О. Экономические законы в условиях сетевой экономической деятельности

Цель статьи – уточнение методологических основ и специфики сетевых взаимодействий на уровне формирования экономических закономерностей. В статье системно раскрыто влияние сетевых форм экономической деятельности на функционирование экономической системы. Распространение сетевых взаимодействий не только трансформирует действие экономических законов, но и базируется на экономических законах. При анализе изменений проявлений экономических законов исследуется система производственных отношений сетевой экономики, относительно которой можно говорить о наличии двух уровней: первый образуется вокруг отношений, возникающих по поводу производства, распределения, обмена и потребления технических средств сетевых взаимодействий; второй – основан на отношениях по поводу производства, распределения, обмена и потребления информации как специфического ресурса. В процессе сетевой деятельности происходит интеграция производства и потребления. Сделан вывод о наиболее существенных изменениях со стороны сетевой экономики на функциональные экономические законы, но отмечены модификации связей на уровне взаимодействий между производительными силами и производственными отношениями, спросом и предложением в условиях роста сетевых продуктов и специфики формирования их стоимости.

Ключевые слова: сеть, сетевая экономика, экономическая деятельность, экономический закон.

Библ.: 9.

Давидова Ирина Олегівна – доктор экономических наук, профессор, кафедра экономической теории и права, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

E-mail: irinadavydova@list.ru

UDC 330.113:338.24

Davydova I. O. Economic Laws in the Conditions of Network Economic Activities

The article is aimed at updating of methodological bases and specifics of network interactions at the level of establishing the economic regularities. The article systematically discloses influence of network forms of economic activity on functioning of economic system. Spreading of network interactions not only transforms operation of economic laws, but is based on economic laws as well. When analyzing changes in manifestations of economic laws, system of production relations of the network economy is examined, in which existence of the two levels can be argued: the first is forming around the relations arising over the production, distribution, exchange, and consumption of technical means of network communications; the second is based on the relations regarding production, distribution, exchange and consumption of information as a specific resource. In the process of network activity, integration of production and consumption is carried out. It has been concluded that the most significant changes on the part of network economy concern the functional economic laws, while modifications of relations have been specified at the level of interactions between the productive forces and production relations, supply and demand in a growing network of products and the specificity of their value.

Key words: network, networked economy, economic activity, economic law.

Bibl.: 9.

Davydova Iryna O. – Doctor of Science (Economics), Professor, Department of Economic Theory and Law, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (vul. Klochkivska, 333, Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: irinadavydova@list.ru

За останні 30–40 років переважний розвиток одержали ті економічні процеси, які вимагають якісної й швидкої інформаційної взаємодії. Бурхливий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій визначає нову – інформаційну – парадигму розвитку суспільства. Початковим етапом формування інформаційного суспільства, на думку багатьох дослідників, є становлення інформаційно-мережної економіки, об'єднуючої всю сукупність економічних явищ, що виникають при використанні розподілених комп'ютерних мереж у господарській діяльності. До нової економіки залучається все більша кількість суб'єктів, які приймають рішення про їхнє впровадження у різні види інтелектуально-мережної діяльності.

Розвиток мережного підходу здійснюється в межах теорії конвенцій, теорії маркетингу та менеджменту, економіки мереж як окремого напрямку наукового знання та мають більш прикладний характер. Науковий інтерес викликає проблема дослідження впливу такої структури на традиційні зв'язки та закономірності економічної системи. Будь-яка економічна система виступає як необхідний наслідок, результат дії об'єктивних економічних законів. Вплив мереж на модифікації економічних законів розглядається в роботах Р. Вайбера [2], А. Гриценка [3], К. Келлі [5], І. Стрелець [7].

Сьогоднішній стан мережної економіки є результатом складної динаміки й інтенсифікації людських і технологічних взаємодій, з одного боку, і еволюції форми соціально-економічної діяльності – з іншого. Мережі визнаються сьогодні насамперед як взаємодії, що означає модифікацію економічної системи на рівні відносин між її агентами. У системі виробничих відносин мережної економіки можна казати про складення двох рівнів: перший утворюються навколо відносин, що виникають з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання технічних засобів мережних взаємодій, другий заснований на відносинах з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання інформації як специфічного ресурсу. Таким чином, мережні структури вбудовуються в господарську діяльність економічних суб'єктів. Логічно припустити, що мережна економіка є механізмом, вбудованим всередину традиційно сформованої соціально-економічної системи [1, с. 24]. Мережні форми організації економіки властиві практично всім періодам розвитку господарських систем.

Формування мережної економіки розширює класифікацію економічних систем за критерієм структури мінливих відносин природи і людини. Орієнтація на мережні форми управління та виробництва не означає зміни типу економічної системи. Економіка мережних структур, у будь-яких його інституціональних втіленнях, залишається змішаною ринковою економікою.

Деякі види діяльності, проходячи через різноманітні цикли і відчуваючи вплив глобальної конкуренції, стають більш доходними, ніж інші. Причому, незалежно від того, що саме забезпечує отримання прибутку (виробники, споживачі, технології тощо), він потрапляє в мережу фінансових потоків, де будь-який капітал зрівнюється в умовах перетворених на гроші продуктів.

Сучасні мережі принципово відрізняються від попередніх тим, що вони стали глобальними і єдиними суб'єктами економічних відносин за допомогою електронного середовища. Крім того, усі попередні мережні форми організації економіки були орієнтовані на досягнення реальних соціальних параметрів розвитку суспільства, у той час, як багато сучасних мережних форм організації економіки націлені на обслуговування капіталів, віртуальної економіки, без цільової орієнтації на рішення соціальних проблем суспільства й конкретної прив'язки до інститутів державного регулювання.

Сучасна економіка характеризується всесвітнім масштабом і значною мірою будується навколо мережі фінансових ресурсів. Капітал працює у всесвітньому масштабі і в реальному часі, причому він реалізується, інвестується та нагромаджується насамперед у сфері обігу, як фінансовий капітал. Останній завжди складає основну частину капіталу, однак сьогодні ми стаємо свідками феномена: подальше нагромадження капіталу та фінансова діяльність все частіше здійснюється на глобальних фінансових ринках; з цих мережних структур надходять інвестиції в усі галузі господарчої діяльності: інформаційний сектор, сферу послуг, сільськогосподарське виробництво, охорону здоров'я, освіту, обробну промисловість, транспорт, торгівлю, туризм тощо.

Виражаючи найбільш суттєві внутрішні взаємозв'язки, закономірність консолідує в собі множинний ефект реалізації певного комплексу причинно-наслідкових зв'язків, які приймають форму виробничих відносин. Розповсюдження мережних взаємодій не тільки трансформує дію економічних законів, але й базується на дії економічних законів.

Найбільш суттєвим змінам з боку мережної економіки підлягають функціональні економічні закони, що відображено у низці досліджень, наприклад [5].

На рівні взаємодій між продуктивними силами та виробничими відносинами вплив відбувається:

1) *На закон попиту та пропозиції* під впливом зростання мережних продуктів та специфіки формування їх вартості. У процесі мережної діяльності відбувається інтеграція виробництва та споживання, стирання чітких меж між виробниками та споживачами, коли споживачі активно залучені в процес створення продукту або послуги, як вони споживають. Згідно з базовими положеннями теорії попиту та пропозиції крива попиту має негативний нахил, тому що відображає дію закону спадної граничної корисності, а крива пропозиції – позитивний нахил, тому що відображає дію закону зростаючих граничних витрат. Однак, виходячи зі специфіки споживчих властивостей мережних благ, графічна модель ринкової рівноваги в Інтернет-економіці набуває дзеркально протилежного вигляду. Мається на увазі, що крива пропозиції отримує негативний нахил, тому що граничні витрати прямують до нуля в довгостроковому періоді, а крива попиту отримує позитивний нахил, тому що гранична корисність збільшується у міру зростання кількості його споживачів. У довгостроковій перспективі точка перетину кривих буде все нижче і нижче, тобто рівноважна ціна буде прагнути до нуля. Дана теза

підтверджується на практиці – відбувається безпрецедентне зниження цін на товари та послуги, пов'язані з інформаційно-комунікаційними технологіями. Мережні продукти та послуги виступають квазісуспільними економічними благами. З одного боку, вони можуть бути відчужені, виступають як конкурентні, з іншого боку, вони мають бути доступними та збільшуються у процесі споживання як наслідок усупільнення інформації.

2) *На закон конкуренції.* Під впливом передових інформаційних технологій змінюється співвідношення між реальним ринком і моделлю досконало конкурентного ринку – теоретичною абстракцією економічної науки. Однією з найважливіших ознак абстрактного досконалого ринку є наявність у кожного учасника конкуренції повного обсягу ринкової інформації стосовно попиту, пропозиції, ціни, норми прибутку тощо. З впровадженням мережних інформаційних технологій абсолютна повнота інформації стає реальністю для учасників ринку, замкнених в єдиному мережному співтоваристві, що і змінює правила гри. Наведені міркування повною мірою можуть бути віднесені лише до ринку програмної продукції та інформаційних послуг, тобто до ринку цифрових продуктів, для яких електронні комунікації є природним середовищем існування і транспортування. Разом з тим мережні особливості тією чи іншою мірою властиві майже всім видам економічної діяльності, і їх вплив значно посилюється з розвитком засобів телекомунікацій та інформатизацією економіки.

3) *На закони зростаючих альтернативних витрат та спадної граничної корисності.* Мережна економіка сприяє підвищенню потенціалу зростання. Споживачі та виробники, об'єднані в мережу, формують більшу додану вартість. Гранична корисність мережного продукту зростає. При цьому граничні витрати копіювання мережного продукту прямують до нуля. Зростання споживання таких продуктів змінює механізм дії закону спадної граничної корисності. Чим більше користувачів оволодівають продуктом, тим більш цінним він стає. Розповсюдження мереж специфічно виявляється у дії закону зростання продуктивності праці у зв'язку з економією транзакційних витрат.

У результаті інтеграції виробництва та споживання розвиток виробництва більш точно відображає вимоги закону підвищення потреб і закону вартості. Розвиток мережного сегмента надає переваги як для споживача, так і для виробника, забезпечуючи виконання основних своїх функцій. Головна з його функцій полягає у поліпшенні використання ресурсів всіх суб'єктів економіки, у підвищенні їх гнучкості та адаптивності до зовнішніх і внутрішніх проблем, якості рішень, що приймаються. Так, для фірми переваги полягають у: скороченні витрат на збут, рекламу і створення роздрібною мережі; зменшення витрат на зберігання запасів готової продукції при постачаннях «під замовлення»; оптимізації системи забезпечення виробничими ресурсами. Для споживача такі переваги полягають у зниженні ціни (фактично продукція реалізується на роздріб за оптовими цінами); можливості кастомізації товару, тобто покупка продукції індивідуалізується, він

створюється зі заздалегідь обумовленими особливостями і змінами); збільшенні множини споживчого вибору; як для виробника, так і для споживача спрощується процедура здійснення операції купівлі-продажу.

Динаміка сучасних соціально-економічних процесів великою мірою визначається дифузиею інновацій. У результаті мережі підсилюють диференціацію економічної діяльності, поділ економік на інноваційні та інерційні, та, з іншого боку, диференціацію видів праці, появу нових видів економічної діяльності.

У цілому, розповсюдження мереж породжує низку суперечливих тенденцій, до чого певною мірою можна застосувати висловлювання Ф. Енгельса: «економічні закони не мають іншої реальності, крім як у наближенні, у тенденції, в середньому, але не в безпосередній дійсності. Це відбувається тому, що частково їх дія перехрещується з одночасною дією інших законів, та частково внаслідок їх природи як понять» [8, с. 357].

Мережні структури залежать не тільки від ринку, а й від ресурсів. Ресурсна залежність для мережних компаній навіть зростає у зв'язку з тим, що вони разом із власними потужностями й персоналом використовують на умовах аутсорсингу необхідні виробничі елементи, які належать іншим компаніям, тобто не взмозі самозабезпечуватись. Мережа складається із сукупності самостійних фірм або спеціалізованих структурних одиниць організації, їх діяльність координується ринковим механізмом, але разом з тим вони пов'язані між собою системою договірних відносин. Мережні організації не утримують всередині організації всі ресурси, необхідні для виробництва певної продукції (послуг), а використовують активи кількох фірм, що розташовані в межах ланцюга створення споживної вартості. У мережних компаніях неможливе встановлення традиційних відносин у сфері зайнятості робочої сили. Трудові відносини в таких компаніях складаються на основі строкових трудових договорів, часткової зайнятості, договорів про взаємне надання персоналу компаніями, договорів з фахівцями вільних професій, що відображає специфіку позиченої праці.

В економіці мереж зростання відбувається за рахунок оптимізації використання ресурсів (у т. ч. інформаційних). У розвинених країнах у період 1970–2000 рр. використання інформаційних технологій у різних галузях економіки додали від 25% до 85% приросту ВВП. Таким чином, можна припустити, що сьогодні мережна економіка в багатьох розвинених країнах є фактором, що визначає темпи економічного зростання.

У господарюючих суб'єктів і домогосподарств існує ряд контрагентів, з якими йде взаємодія за матеріальними, фінансовими й інформаційними каналами. В основі відносин агентів, також як і відтворювального процесу в цілому, лежить інформаційна взаємодія. Ключову роль у підвищенні конкурентоспроможності при інформаційній взаємодії в процесах відтворення та життєдіяльності економічних агентів відіграє економія витрат часу.

Якщо не виконуються критерії економії часу й оперативності інформаційних обмінів, то мережна форма діяльності функціонує неефективно та не має перспек-

тив для подальшого розвитку. Коли інформаційні технології стають доступними для всіх секторів економіки, відбувається підвищення рівня інформатизації, який є індикатором розвитку мережної економіки.

Виходячи із закону спадної граничної прибутковості, стан рівноваги господарського розвитку зазвичай виникає в точці, де зростання витрат на одиницю, що приносить прибуток (граничні витрати), у точності відповідає додатковій вигоді від цієї одиниці (граничний дохід), завдяки чому максимізується загальна вигода (прибуток). Таким чином, спрацьовує негативний зворотний зв'язок, що в розумній класичній теорії веде до стану рівноваги та відбиває оптимальний за даних умов результат найбільш раціонального використання та розподілу ресурсів. В ідеальному випадку цим досягається рівновага між цінами й ринковими частками реалізованої продукції та, як наслідок, стабілізація економіки в цілому. Загальноприйнята економічна теорія була розроблена для господарських форм, у яких працює закон спадної граничної прибутковості й негативний зворотний зв'язок як фактор рівноваги й стабілізації. Це спостерігається в енерго- та матеріаломістких галузях, таких, як гірничодобувна галузь, сільськогосподарство, обробнапромисловість.

З викладених вище міркувань ясно, що в орієнтованій на мережі економіці, на відміну від індустріальної, домінує не закон спадної граничної прибутковості, а прямі мережні ефекти, і тим самим позитивний зворотний зв'язок [2]. Це втілюється в зростаючій граничній прибутковості, що виникає в тому випадку, коли динаміка надходження доходів йде вгору по експоненті. Діючий в мережах позитивний зворотний зв'язок породжується й підсилюється з чотирьох причин. При цьому перші два ефекти виникають переважно у сфері попиту, а інші стосуються сфери пропозиції.

Мережна економіка відбиває стан самоорганізації економічної системи. В організаційній структурі переважають горизонтальні зв'язки, що відрізняє мережну структуру від ієрархічної [6, с. 66 – 67]. На відміну від ієрархічної структури мережні відносини – це відносини рівноправності, а не підпорядкування. Водночас мережні зв'язки, на відміну від ринкових, характеризуються тривалістю – на ринку відносини покупця та продавця короткострокові, швидкоплинні, у мережному просторі відносини засновані на довгостроковій взаємодії. Взаємодія учасників мережі здійснюється в реальному часі. Вивчення мережної економіки сьогодні здійснюється в різних аспектах. Вважається, що в економіку мережний підхід прийшов із соціології, зокрема з теорії соціального обміну Дж. Хомонса [9]. Мережні форми організації вивчалися одним з видатних соціологів М. Кастельсом [4]. Як результат досліджень у науковий оборот вводиться поняття «мережне суспільство», тобто суспільство, для якого властива зростаюча роль мережних структур у внутрішньому та зовнішньому середовищі його суб'єктів. В економічній теорії мережний підхід відобразився в новій інституціональній теорії, що відноситься до неокласичного напрямку. Аналіз мережної економіки в рамках неокласичного напрямку ґрунтується на одній з його базових

теорій – теорії транзакційних витрат. З точки зору теорії транзакційних витрат формування внутрішньої мережі фірми та організації взаємодії між її підрозділами виступає рішенням проблеми обміну. Стимулом до формування мереж виступає можливість зменшення транзакційних витрат. Принципи зменшення транзакційних витрат знаходять відображення в діяльності багатьох бізнес-структур як на національному ринку, так і на міжнародному. Ефект транснаціоналізації для міжнародних корпорацій заснований на мінімізації транзакційних витрат через перерозподіл ланок виробництва та бізнес-процесів між окремими взаємозв'язаними бізнес-одиницями. Але ТНК – це мережі з високим ступенем управлінського впливу, є тільки одним з різновидів мереж.

Розвиток мережної економіки для результативності економіки в цілому може давати такі результати.

По-перше, підвищується рівень інформатизації суспільства, що позитивно впливає на прискорення процесу інтеграції з іншими країнами, з одного боку, а з іншого – на невпинне зростання продуктивності праці. Це, у свою чергу, збільшує товарооборот та відповідно спричиняє позитивний вплив на ВВП.

По-друге, розвиток мережної економіки приводить до суттєвого зниження всіх видів витрат, що також відбивається на динаміці ВВП.

По-третьє, створюються шляхи більш повного забезпечення зайнятості населення, головним чином неомібільного за попередніх обставин, або складно доступних верств суспільства, що веде до зменшення безробіття.

По-четверте, розповсюдження мережної економіки веде до скорочення витрат часу населення за рахунок розвитку дистанційно-трудова відносин що не потребують фізичної присутності робітників на робочому місці, як це прийнято вважати, що має вплив на рівень та якість життя населення.

ВИСНОВКИ

Таким чином, закономірний характер розвитку мережної економіки зумовлюється діалектикою взаємодії різноманітних економічних законів. Складне переплетіння глибинних причинно-наслідкових зв'язків приводить до посилення взаємозалежності економічних структур, просування високих технологій, вирішальним чином впливає на формування умов добробуту суспільства.

Усе більше до уваги приймається не тільки вплив інформаційної складової на формування мережної економіки, у широкому контексті розвиток мереж розглядається як наслідок зростання динаміки сучасних економічних процесів, розширення глобалізації, зростання ризику та складності управління соціально-економічними процесами, які у сукупності диктують необхідність прямих довготривалих зв'язків між учасниками економічної діяльності, що являються і відповідають природі мереж. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Бугорский В. Н. Сетевая экономика / В. Н. Бугорский. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 256 с.
2. Вайбер Р. Эмпирические законы сетевой экономики / Р. Вайбер // Проблемы теории и практики управления. – 2003. – № 3. – С. 25 – 38.

3. Гриценко А. Формування інформаційно-мережевої економіки / А. Гриценко, Є. Песоцька // Економічна теорія. – 2013. – № 1. – С. 5 – 19.

4. Кастельс М. Становление общества сетевых структур / М. Кастельс // Индустриальная волна на Западе / Под ред. В. Иноземцева [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://iir-mp.narod.ru/books/inomezcev/index.html>

5. Келли К. Новые правила для новой экономики. Двенадцать принципов преуспевания в бурно меняющемся мире / К. Келли // Знание – сила, 1998. – № 4 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vivjvoco.rls.u/vv/journal/zs/kelly.htm>

6. Носова Т. Ю. Институциональная конкурентоспособность иерархических сетевых структур : монография / Т. Ю. Носова, Н. Г. Ушакова. – Х. : ХГУПТ, 2011. – 175 с.

7. Стрелец И. И. Общество сетевых структур и информационный ресурс как сетевое благо / И. И. Стрелец // Вестник МГУ. – 2003. – № 5. – С. 102 – 111.

8. Энгельс Ф. Письмо Конраду Шмидту. 12 марта 1895 года // Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. – 2-е изд. – Т. 39. – С. 353 – 358.

9. Homans, G. K. *Socialbehavior: Its Elementary Forms* / G. K. Homans. – N.Y., 1961. – 45 p.

REFERENCES

Bugorskiy, V. N. *Setevaia ekonomika* [Networked Economy]. Moscow: Finansy i statistika, 2008.

Engels, F. "Pismo Konradu Shmidtu. 12 marta 1895 goda" [The letter to Conrad Schmidt. March 12, 1895]. In *Sochineniia*, 353-358.

Hrytsenko, A., and Pesotska, Ye. "Formuvannia informatsiino-merezhevoi ekonomiky" [Formation of information-network economy]. *Ekonomichna teoriia*, no. 1 (2013): 5-19.

Homans, G. K. *Socailbehavior: Its Elementary Forms*. New York, 1961.

Kelli, K. "Novye pravila dlia novoy ekonomiki. Dvenadtsat printsipov preuspevaniia v burno meniaiushchemsia mire" [New Rules for the New Economy. Twelve Principles excel in the rapidly changing world]. <http://vivjvoco.rls.u/vv/journal/zs/kelly.htm>

Kastels, M. "Stanovlenie obshchestva setevykh struktur" [Formation of the company networks]. <http://iir-mp.narod.ru/books/inomezcev/index.html>

Nosova, T. Yu., and Ushakova, N. G. *Institutsionalnaia konkurentosposobnost ierarkhicheskikh setevykh struktur* [Institutional competitiveness hierarchical network structures]. Kharkiv: KhGUPT, 2011.

Strelets, I. I. "Obshchestvo setevykh struktur i informatsionnyy resurs kak setevoe blago" [Social networking and information resource as a network for good]. *Vestnik MGU*, no. 5 (2003): 102-111.

Vayber, R. "Empiricheskie zakony setevoy ekonomiki" [Empirical laws of the networked economy]. *Problemy teorii i praktiki upravleniia*, no. 3 (2003): 25-38.